

RANOKRŠĆANSKA UMJETNOST

karakteristike vremena

- razdoblje 2.st.,3.st.,početak 4. st.
- kršćani su progonjeni
- početak propadanja Zapadnog Rimskog Carstva, gradovi postaju neorganizirani, gubi se urbana kultura
- 313. car Konstantin priznaje kršćanstvo i čak ga proglašava državnom religijom

- 323.g. Konstantin seli prijestolnicu na istok, u Konstantinopol (kasnije Carigrad, a danas Istambul)
- 346.g. ediktom se ukida poganstvo, vjerovanje u više bogova
- 395. car Teodozije službeno dijeli Rimsko Carstvo na Zapadno i Istočno Rimsko Carstvo (Bizant)
- kršćani su se sastajali u podzemnim grobnicama, KATAKOMBAMA, koje nemaju nadzemnih dijelova (uski hodnici prošireni u niše u koje su se polagala mrtva tijela, zatim bi se niše zatvorile kamenom pločom)

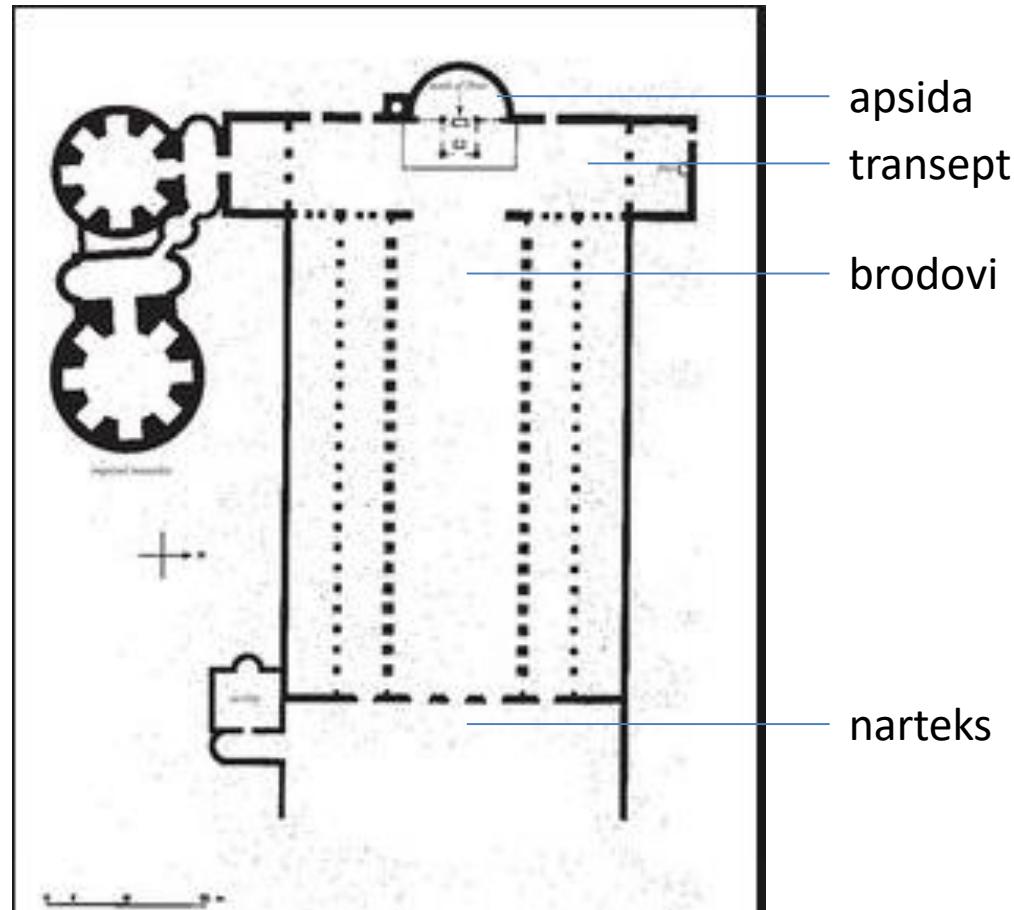
- sporazumijevanje simbolima - križ, sidro, srce (vjera, nada, ljubav)
- crtež ribe, grč. IHTYS (Iesus Hristos Theou Yhios Soter – Isus Krist Sin Božji Spasitelj)
- nakon priznanja kršćanstva počinju se graditi posebne građevine za obavljanje crkvenih obreda

RANOKRŠĆANSKA UMJETNOST

- arhitektura

- ranokršćanske crkve uzimaju oblik rimske sudnice, BAZILIKE
- BAZILIKA ima izdužen, pravokutan oblik, podijeljen dvama redovima stupova međusobno povezanih lukovima (ARKADE) na 3 broda, srednji brod je viši i dvostruko širi od bočnih brodova
- u razlici visine srednjeg i bočnih brodova probijeni su prozori, tako da srednji brod ima prirodno svjetlo – BAZILIKALNO OSVJETLJENJE
- ulaz je uvijek na zapadnoj strani a oltar na istoku

primjer tlocrta ranokršćanske bazilike

unutrašnjost ranokršćanske bazilike San Apollinare Nuovo, Ravenna

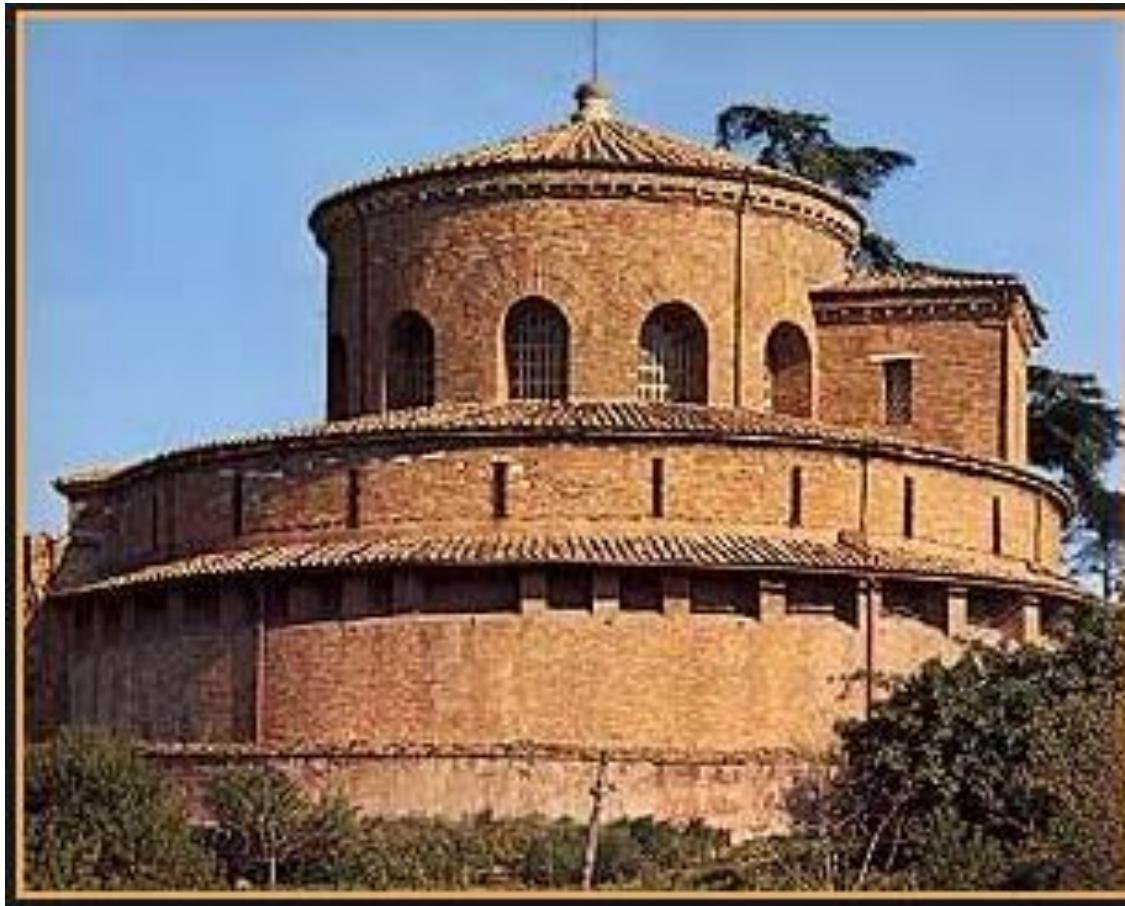

San Apollinare Nuovo, Ravenna

- osim bazilika pravokutnog tlocrta postoje i bazilike kružnog tlocrta koje nad jezgrom imaju kupolu, a kružni brod je prekriven bačvastim svodom – pr. Sta Constanza, Rim
- osim bazilika grade se krstionice ili baptisteriji, obično na sjevernoj strani bazilike
- oblik tlocrta baptisterija je kvadratičan, šesterostraničan ili osmerostraničan, u sredini kojeg je bazen za pokrštavanje (pokrštavaju se odrasli)

Bazilika i mauzolej Santa Constanza, Rim

krstionica (baptisterij) u Ravenni

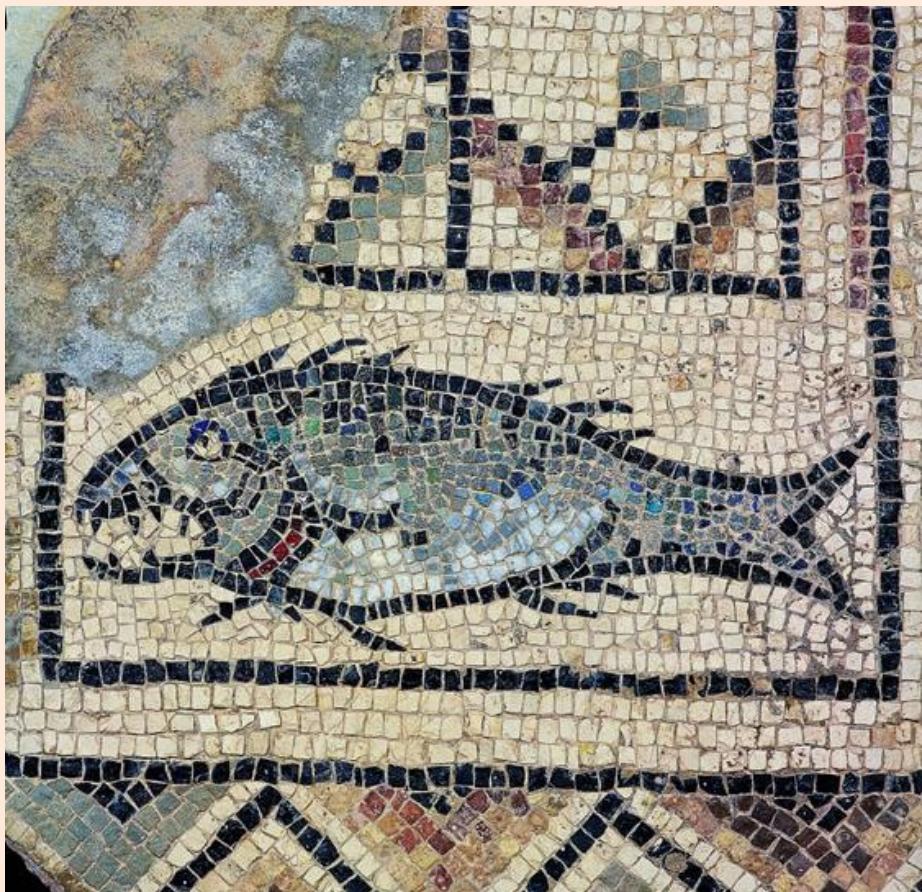
Ranokršćanska umjetnost -slikarstvo

- velike površine zidova i podova bazilika su se ukrašavale mozaicima ili freskama
- umjetnici se služe simbolikom, s najmanjim brojem likova i naznakom mesta radnje, nastoje prenijeti poruku a ne pričati radnju
- prikaz likova je plošan, pojednostavljen, nema dubine

Dobri pastir, mozaik u mauzoleju Gale Placidije, Ravenna

mozaik na podu Eufrazijeve bazilike

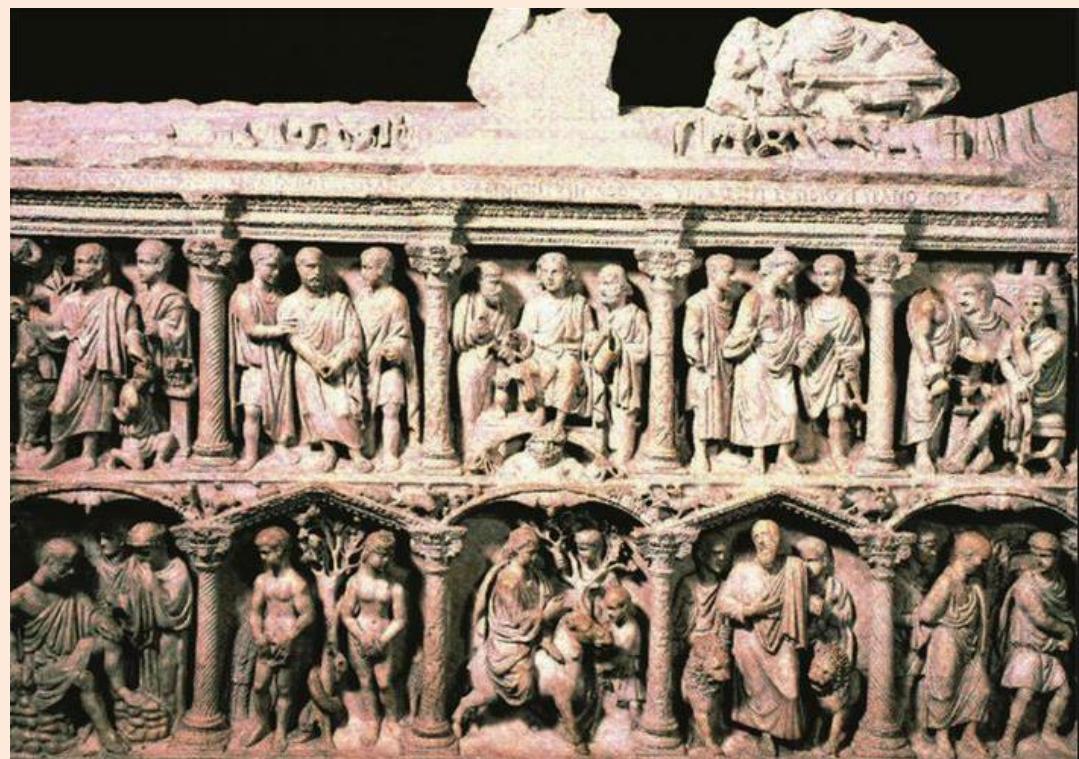
Ranokršćanska umjetnost

- kiparstvo

- nema puno sačuvane skulpture – prvi kršćani se bore protiv **idolatrije** (klanjanje kipovima)
- poznat samo jedan mramorni kip „Dobar pastir” – simbol Krista
- postoji puno reljefa , najčešće vezani uz sarkofage s motivima Kristovih čuda, jer kršćani vjeruju u zagrobni život

skulptura Dobri pastir, simbol Krista, 4. st.

reljef sa sarkofaga Junija Basa